

בואו נדבר על אסטרוולוגיה

יעקוב ידידי*

אתה קרוב לשכנע אותי, אסטרוולוגיה אינה אלא עורבא פרח, מכיוון שאתה סותר אחת מהנחות היסוד שלה. אתה מבין, אחד העיקרים באסטרוולוגיה קובע שאם יש משמעות כלשהי בתנועת הכוכבים במסלוליהם, עברו החיים על הארץ, הרי שהיא טמונה באופן שבו נראית תנועה זו מכדור הארץ. לפי זה, האסטרוולוגיה האפשרית של בני המאדים היא שונה מזו שלנו, וכמובן גם הפסיכולוגיה שלהם וכל שאר. כורע תחת נטל רעיונות ההבל האלה, אני קורא את דבריך והנה אתה מדבר כדבר בן האדמה. אין לך מעשה טראגי — כבר אמר מי שאמר — כמו פורענות הבאה על תיאוריה בנויה לתלפיות, מידי עדת עובדות מרושעות. יהדות על האמת: אני נבוכ.

■ ■ ■

לפני כ-2500 שנה איבחנו ביוון העתיקה את הרעה החולה, בה"א הידיעה, של המין האנושי. חטא היום"ה, רה, ההיבריס. אם תרצה: בגידה בדתה של האלה פרספקטיבה, אם האלים. כהני האלה הזאת הטיפו לאדם לדעת את גבולותיו ואת מקומו. ביכולתך לקדם את עצמך עד קצה גבולך, ובו בזמן לראות את עצמך מן החוץ — הם ראו את שיא התפתחותו של האדם.

האסטרוולוגיה מעניקה לנו תשקיף על מיגבלותינו, ובכך היא מסמנת את אכשדותינו

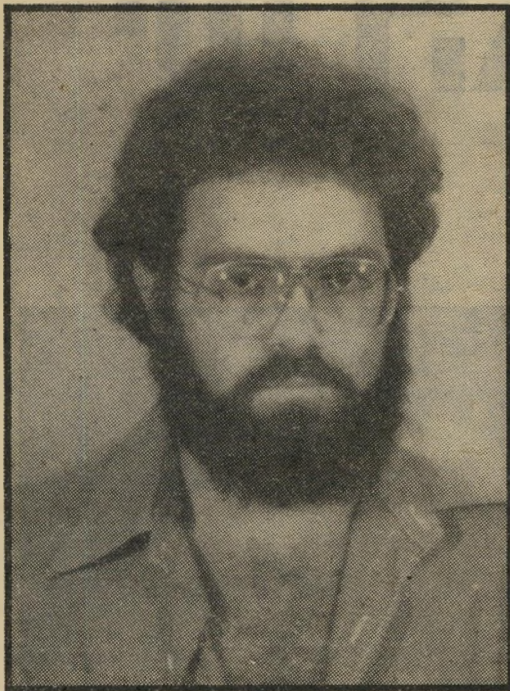
בזו הדרך הם שאפו להפוך את השניות הקיימת באדם ואשר מבדילה אותו מכל בריה אחרת — ליתרון. תנו לי נקודת משען, אמר ארכימדס, ואני מרים לכם את העולם. תנו לי איש ממאדים, חשבתי לתומי, והוא יורה לנו את דרך השיחור מן העיוורון שבהיב"ריס.

אני לא ממחר לוותר על התיקוה הזאת, כשם שאינני נחפו לוותר על האסטרוולוגיה. לכן אני רוצה לייחס את היוםרה שבדבריך רצופי הטעויות, לא להיבריס, שהוא שגגת-אנוש בן-תמותה, אלא, נאמר, ל-חבלי הקליטה של עולמנו חדש.

■ ■ ■

בעוונותי, ובהיעדר אנשי מאדים להראותני את הדרך, הלכתי אחר האסטרוולוגיה (לא כל כך רחוק זה מזה, בעצם). האמן לי, לא בלב קל. הרעיון של קשר בין תנועת גרמי שמיים לבין מאורעות ארציים נשמע קצת פרוץ גם לי. לכן אף פעם לא האמנתי באסטרו-ולוגיה. אני דורש ממנה שתוכיח את יעילותה פעם אחר פעם. סיכום ביניים: היא עדיין איתי מקץ שבע שנים. אבל אני חושש שאזננו מדברים באותו עניין, אתה מדבר על אסטרוולוגיה ותוקף את טויה ה"הורוסקופים" בעיתונים. מה עניין שמיטה להר סיני? ההורוסקופים בעיתונים אינם נכתבים על-ידי אסטרוולוגים. זהו ש-שוע עיתונאי. כללי המישחק מוכרים לכל אחד על פני הכוכב. הכל קוראים, ואף אחד לא לוקח ברצינות. הקהל מבקש הורוסקופ — הקהל תמיד צודק — הקהל מקבל. וכי מה נטפלת לנוזל פרנסתם של כמה סטודנ-טים, בני ישראל כשרים, המספקים לקוראים את מה שהפך כבר להרגל? אתה באמת מאמין שמישהו מתכנן את חייו לפי זה? איך אפשר? אל נא תזלזל בעמך יושבי ארץ, עד כדי כך... זה עניין אחר. לוקחים נתונים אסטרונומיים מדויקים של מפת השמיים, כפי שנצפ-תה ברנע רלוונטי מסוים (רנע לידה, למשל), אחר כך מציבים אותם בנוסחה מתמטית, מעניקים להם עיבוד ולבסוף מפענחים את התוצאות לפי מפתח מסוים.

* הכוונה ליעקוב שרת, שבמדורו, "איש ממאדים" ("העולם הזה" 2221), כתב על אסטרוולוגיה.

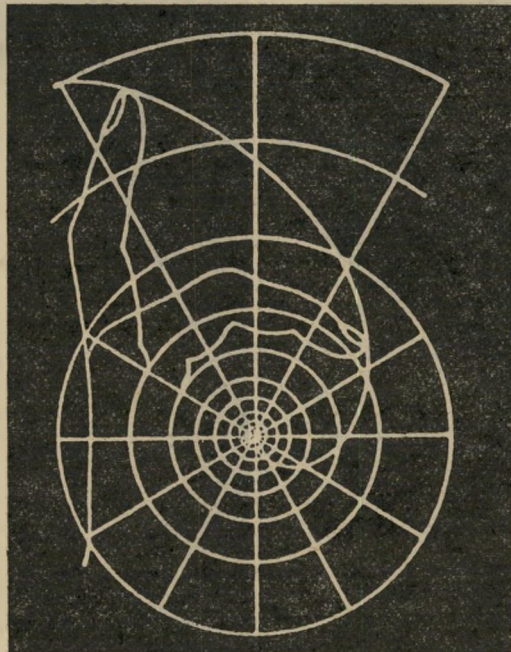

הידעת שאסטרוולוג משקיע במסלול להכשרה מקצו-עית כמה משנות חייו? אני מוכן להתערב שלא ידעת.

■ ■ ■

ולנושא ה"מזלות", כפי שהדבר נראה מכדור הארץ, משרטטת השמש במשך שנה מסלול סביב לכוכב. במסלול זה אנו משתמשים כבכלי-מידדה למיקומים יחסיים של גרמי שמיים. חלוקת מסלול זה לשנים-עשר חלקים שווים — קרויה גלגל המזלות. זוהי חלוקה אחת מיני רבות, המשמשות באסטרוולוגיה מסורות שונות.

כשאתה אומר שנולת במזל מסוים, אתה מתכוון לזה שהשמש נראתה ביום לידתך בקטע מסוים מתוך שנים-עשר של אותו מסלול דמינוי, הנושא את שם

המזל. זהו, כמובן, רק חלק מיזערי מן המידע האס-טרונומי המעניין את האסטרוולוג. כל אחד מכוכבי הלכת במערכת השמש, וכן השמש עצמה, והירח, נמדד דים במעלה ובדקה מסוימים של אותו מסלול. בכל רגע רלוונטי הופך המערך הגיאומטרי-שמימי מקור למידע משמעותי. אם כן, לא רק שנים-עשר מזלות לארבעה מיליארד בני-אדם.

בטרם שבאת אל כוכבנו, לא ידעת בוודאי על קיומו של מכשיר המדידה שאותו אנו מכנים שעון. שכן, אילו מדרת את משך הזמן שארכה טיסתך בעלחת ה-מעופפת במהירות האור, היית מוצא שהוא לא עלה על כמה דקות. לו באת מפלוטו, ולא ממאדים — לא היה המצב משתנה בהרבה. כך השמיים כפי שהם נראים היום אינם בני כמה ימים. אם אינך מאמין לי, אנא בדוק את העניין בדרכך לחופשת-מולדת הקרובה, ושתהיה לך טיסה נעימה. בכל מיקרה, האסטרוולוגיה מתעניינת בפני השמיים כפי שהם נראים לנו בכל רגע רלוונטי.

כעת הייתי רוצה להתייחס, ברשותך, לאותה צורת שקילה ובדיקה אשר נתקדשה בתרבותנו ונקראה בשם מדע. מה אומרת היא על האסטרוולוגיה? ובכן, דע לך שהאסטרוולוגיה לא הצליחה לחמוק מן המיפגש חמור-הסבר עם זו. המדענים מאמינים, כידוע, שהאדם פתי מנעוריו. על כן קראו להם לערו את הסטטיסטיקה. 50 אסטרוולוגים, מחציתם בעלי דרגה אקדמית של דוקטור או פרופסור (ברוב המיקרים, במדעי-הטבע או במדעים מדויקים) עשו במלאכה במשך תשע שנים. זאת האחרונה והגדולה מבין עבודות המחקר שנעשו בנושא. היא טרם נשלמה, אבל כבר עתה קובע דו"ח

ביניים, שאם כי חלק מן האסטרוולוגיה המסורתית נמצא ממוקפק, הרי שחלק ניכר אחר, בצד שתי טכני-קות חדשניות רחבות היקף, זכה לביסוס. אם כן, הצליחו להתגבר על "אי היותה נתונה, מעצם מחותה, לבחינה שתוכיח את שקריותה...". ועל זה נאמר: אין דבר העומד בפני הרצון. וכי בכדי זכה המדע לאשראי רחב כל כך?

■ ■ ■

אתה עשוי לשאול בשלב זה, ובצדק, מה העבודה הזאת לנו? אומר לך בכנות. לסמוך על מבקרים מן המאדים — קצת קשה. הם אינם מרבים לבקר במחוזותינו, וכשהם באים, הטלפון שלהם תמיד תפוס. החיים על פני כוכבנו הקטן, כפי שהספקת להתרשם, קשים ומסובכים עד מעבר לתבונה. כל כך הרבה משתנים, שאי אפשר לפקח עליהם, למרות כל הרשויות ש-הקמנו: רפואה, פסיכולוגיה, סוציולוגיה, כלכלה ועוד. עוד בטרם אמרנו נושא, התברר כי בתוקף סדר בסיסי כלשהו, הקיים ביקום, ניתן לזהות קשר בין תנועת גרמי שמיים במערכת השמש לבין מאורעות ארציים. האסטרוולוגיה: עניינה הקשר הזה והיא מאי-רה באמצעותו על תהליכים המצטרפים לנסיבות, פנימיות כחיצוניות, בחיננו. יתר-על-כן, היא מאפשרת לנו לנבא צירופי נסיבות כאלה הצפים בעתיד. כך מת-אפשר לפזר את ערפילי התהווה ואנו נמצאים שבים אל חיקה החם של האלה פרספקטיבה.

■ ■ ■

האדם המשחק (הוא איש התרבות — תרבות כלשהי), לימדנו הויזינגה, מיישם חירות בתוך גבולות. האסטרוולוגיה מעניקה לנו תשקיף של מיגבלותינו, ובכך היא מסמנת את אפשרויותנו. גם האופטימי שבין הטוע-נים לחירות האנוש, איננו מתעלם מקיומן של הגב-לות. להיפך: הכרת המיגבלות היא המאפשרת את יישום החירות.

עשיתי כמיטב יכולתי לצייד אותך בעיקרי הדברים. זאת — למען לא נחמיץ הזדמנות נדירה זו של ביקורך. למעשה, ברית כרותה בינינו, האסטרוולוגים והמבקרים מן המאדים. ברית-שליקודש לאלה פרספקטיבה. שמחתי לדבר איתך על אסטרוולוגיה בשם המטרה המשותפת.

דני הרמן*, חל-אביב

* הקורא הרמן הוא איש המרכז לתיכנון אסטרו-ולוגי, המקיים חוגים, קורסים ופעילות חברתית-תרבו-רית. סמלו של מוסד זה — ראה ציור.

החליפו את צבא הצללים בטלוויזיה

המראה לעד תשקף את הניצב מולה. עם זאת אין בידי להעניק תיאור פנימי של המשתקף. אוסקר וילד התעניין כנראה בכוחות השתקפות מצאות כלשהי והמציא את עלילתו אפופת המיסתורין "דוריאן גריי". זה הגיבור אשר נשאר לנצח צעיר ויפה-תואר. עם זאת, על תכולה אחת, אותה דאג להסתיר מעין כל אדם, נחרטו כל מהלומות הגורל ותעויותיו. כל עוון נפשי נחרט מיידית בתמונה וכערה. התמונה שימשה כמראת הנפש.

לנו, לעם היהודי — עם הפריבילגיה האלוהית — הוענקה זכות גדולה. לחרבה בתים בארץ זו מראת-נפש מרובעת אחת: הטלוויזיה הישראלית. חג או יום חול, הנתון הוא שחור.

הגיבור אך דמותו לא נשארה יפה כשהיתה. תדמית הנפש השתקפה בבבואה. קימוט, עיוות ושחור-פנים אובדן צורת אנוש. בואו נתחיל מהמראה עצמה. היו תוכניות חד-פעמיות יפהפיות על נוף וטבע. מדוע לא תבחרנה תוכניות על יפי הטבע ויפי האדם? אולי אלה יחדרו אט אט לתודעת כל אותם ונדלים הורסי ערכים רוח-ניים ומיסיים. החליפו את צבא הצללים המנווט ב-טלוויזיה. הניחו לאור לחדור לנשמתנו הבוכיה, כה כאובה.

גורית קדר, חל-אביב